

Møde for lukkede dører, Stortinget 11. juni 1903

Møde for lukkede dører i Stortinget
den 11. juni 1903 kl. 17.30.

Præsident: C. Berner.

Præsidenten: Mødet erklæres sat for lukkede døre. I henhold til, hvad jeg udtalte ved slutten af formiddagsmødet, foreslaar jeg, at man først gaar til behandling af den paa kartet som nr. 4 opførte sag:

Indstilling fra toldkomiteen angaaende stadfæstelse af den under 11te april d.a. afsluttede tillægskonvention til handels- og sjøfartstraktaten mellem Norge og Portugal af 31te december 1895 og om indgaaelse af en aftale om konventionens anvendelse (indst. S. nr. 153).

Da ingen har udtalt sig derimod, anser jeg det som vedtaget.

Jeg foreslaar, at regjeringens medlemmer gives adgang til disse forhandlinger for lukkede døre. Da ingen har udtalt sig derimod, anser jeg det som vedtaget.

Sagen i dens almindelighed undergaves debat.

Hans Hansen (komiteens formand og ordfører): Komiteen har, som det vil sees af indstillingen, punktvis opstillet de forandringer, som denne tillægskonvention vil medføre i bestaaende traktatforhold. Jeg skal kortelig i tilslutning til, hvad der er udtalt i indstillingen, faa lov til at dvæle lidt ved disse forskjellige punkter. Den første forandring, der ved denne tillægskonvention opnaaes, er, at man faar alkoholstyrken nedsat fra 23 til 21 pct. Dette er visselig at regne for nogen fordel; men som komiteen har udtalt: Man har ikke troet, at det vilde være af nogen særlig stor praktisk betydning, idet der nu ved fortoldningen er indført adskillig skjærpelse med hensyn til, hvad der kan regnes for vin, og hvad der skal regnes for kunstprodukt. Den mængde virkelig vin, der falder mellem disse to tal 23 og 21 pct, er i sin almindelighed høist forsvindende; det vil være en enkelt og da specielt en portugisisk vin, som vil komme ind under denne gradering.

Hovedvegten skulde være det andet punkt, det skulde være, hvad der væsentligt var opnaaet derved, at man med hensyn til ansættelsen af tolden har faaet frie hænder, forsaavidt som Portugal har opgivet ethvert krav paa traktatbunden sats, men vel at merke saaledes, at ingen vin, om den end er af ringere styrke, maa indføres til en lavere told end den, som i den norske tarif bliver fastslaaet. Denne indrømmelse, som ved første øiekast kan synes at være ganske væsentlig, bliver dog i denne forbindelse af mindre betydning derigjennem, at Portugal jo er det land, der har og eksporterer de mest alkoholholdige vine. Portugal vil altsaa, om satsen sættes

noksa høit, være det land, som i saa maade er heldigst situeret, idet det, om jeg saa maa sige, faar mest valuta for pengene, d.v.s., man vil i Portugal opnaa, at man f.eks. indfører her en 20-21 % vin - for at regne med, hvad der er slaaet paa i finansdepartementets foredrag - til en told af kr. 0.50 pr. kg, men med den følge, at al vin under den alkoholgehalt gaar ind under den samme toldsats. Spanien f.eks., hvis vine dreier sig, tænker jeg, om en 16-17 %, vil rammes af dette; der vil dog differancen ikke blive saa væsentlig. Men specielt de franske vine, vine omkring 8 %, vil blive belagt med den samme told. Komiteen er ikke bekjendt med, hvorvidt der i noget land er indført en saadan graderet skala for import af vin. Den er forsaavidt, dog uden synderlig praktisk virkning, opretholdt hos os i en anden forbindelse, idet for tiden vin mellem 23 og 25 % erlægges en særskilt høiere told. Nu mener jeg, at forsaavidt det havde været muligt at opnaa saadanne vilkaar, kunde der være adskillige grunde, der talte for, at man fik dette spørgsmål udredet, at man tog under overveielse, hvorvidt det ikke vilde være en retfærdig og rigtig fremgangsmaade, at man delte satsen, som antydtes i indstillingen, eksempelvis ved 10 %. Jeg skal faa lov til at nævne - det er ikke berørt i indstillingen, men jeg vil faa lov til at nævne det her -, at naar der i forelægget er talt dels om procenter og dels om grader, saa er dette i denne forbindelse ensbetydende begreber; der er ment det samme. I almindelighed har man jo ikke hos os den opfatning - en grad regnes lige med 6 % -; men det er formentlig af hensyn til den franske teksts "degré", at den oversættelse er indtaget. Nu mener jeg - forsaavidt jeg tør have noget personligt skjøn angaaende de ting -, at en saadan bestemmelse ikke skulde være ugjennemførlig. Det er nemlig saa, at hvis man sætter 10 % som grænse for, hvad man skal henregne til de saakaldte hede vine, og hvad til de lette vine, vil man der have et bestemt skille mellem disse to. Hvad jeg for mit vedkommende nærer frygt for, det er, at hvis man nu - hvad komiteen jo er enstemmig om - vil søge at faa vintolden op, saa har man ikke nu fuldt frie hænder i den henseende, og man vil ikke kunne faa indført en endog tilnærmelsesvis retfærdig beskatning med den følge, som man venter sig af en høiere told paa vin baade i henseende til, hvad der kan ventes af større indkomster i statskassen, og i henseende til at modarbejde trafikken med de simplere, sterke vine. Jeg er tilbøielig til at tro, at om man gaar til en høiere toldsats, saa vil de vine, der sterkest vil komme til at rammes af en saadan forhøielse, være de, om hvilke vel alle vil være enige om, at de maa regnes som de mere uskyldige: De mere lette, specielt franske, vine. Jeg tror, at naar toldsatsen skal sættes ens, og naar den kommer adskillig op, saa vil en væsentlig del af denne import falde væk, hvilket da paa den ene side vil have til følge, at man ikke finansielt opnaar, hvad der er tilsigtet, og paa den anden side, at man ikke opnaar, hvad man af ædruelighedshensyn maatte ønske at

opnaa. Jeg tror saaledes, at der havde ligget adskillig vegt paa, om man i denne henseende var stillet frit og kunde banet sig vei til, som jeg har antydnet, at dele satsen. Det er jo saa, som ogsaa antydnet i indstillingen, at efter hvert som satsen forhøies, bliver jo denne uretfærdighed, at al vin, enten den holder f.eks. 8 % eller 21 %, skal bære den samme told, - den bliver mere og mere iøinespringende, jo høiere satsen kommer. Med den lave sats, vi hidtil har havt, har der som sagt ligget mindre vegt paa det; satsen har været saa forsvindende lav, at den har ikke i denne forbindelse kunnet tillægges synderlig betydning.

Dernæst er der under det, komiteen har opført som punkt 3, opnaaet den fordel - det maa medgives -, at man har faaet frie hænder med hensyn til tolden paa mousserende vine, men - vel at merke -: Det kan jo ikke her ligeoverfor Portugal regnes som nogen egentlig indrømmelse, da der mig bekjendt aldeles ikke eksporteres mousserende vine fra Portugal.

Hvad der er stillet i udsigt med hensyn til dette, at vi ved vidnesbyrd fra Portugal skulde faa erklæringer om, at det virkelig er vin, der sendes - ikke spritblandinger, vil visselig det, som ogsaa komiteen har sagt, være en hensigtsmæssig foranstaltning.

Ved punkt 5 er en af de satser, som altsaa bliver de eneste, som nu bliver traktatbundne ligeoverfor Portugal, kjøkkensalt, der imidlertid formentlig er uden betydning, da der vel ikke vil blive tale om at indføre nogen told paa den vare. Men ved en anden artikel, kork og korkarbejder, er forholdet et lidt andet - ikke i henhold til den bestaaende tarif men for tilfælde af, at man skulde ville gaa til en forhøielse af tolden paa almindelig skaaren kork, de saakaldt korkpropper eller almindelig flaskekork. Der har inden komiteen været nogen tvil om forstaaelsen af forelægget her, og jeg skal medgive, at der kan være rum for saadan tvil. Men efter som der staaer forklaret i propositionen, saa forekommer det mig - og ud fra det er ogsaa indstillingen skrevet -, at det ser ud som om man ikke her faar frie hænder over almindelig kork, altsaa ikke faar anledning til at forhøie tolden eller til at sætte told paa dem; for tiden er de fri. Om dette punkt har jeg henvendt mig til departementet men uden at faa nogen forklaring paa det, og jeg vil tillade mig at henstille til statsministeren, forsaavidt der her er nogen fejl i komiteens opfatning, at redegjøre for det, om tillægskonventionen er saaledes at forstaa, at denne sats, om man saa vil kan henføres til den bestaaende 13 øres sats. I tilfælde bør jo komiteens udtalelser om dette punkt ikke staa uimodsagte. Jeg tillader mig at henstille til hr. statsministeren at give nærmere oplysninger om dette.

Den tillægsbestemmelse, som er givet med hensyn til graderingen af vinen, den har komiteen - jeg ialfald for mit vedkommende - fundet at være af en noget egen art. Det har ikke været rigtig klart for komiteen, at en saadan

bestemmelse skulde være nødvendig, men man har gaaet med paa det efter det tillæg, som bestemmelsen paa foranledning af finansdepartementets udtalelser har faaet. Men for min part vil jeg erklære mig enig med finansdepartementet i, at det forekommer noget eget, at det skal være andre lande, der bestemmer rigtigheden af alkoholgehalten. Jeg synes, at det skulde været overladt til autoriteterne her gennem de instrumenter, man har og som maa forudsættes at være rigtige, at afgjøre det spørgsmaal. Afgjørelsen burde være henlagt til norsk autoritet. Men jeg vil som sagt ikke tillægge det nogen afgjørende vægt, ligesom komiteen heller ikke har tillagt dette hensyn til flaskekorkene nogen særlig vægt. -

Den anden side af sagen angaar vor eksport. Da tager jeg vel ikke fejl, naar jeg siger, at hele forhandlingen om denne tillægskonvention ligesaa vel som selve traktaten, naar man har villet have en traktat, fra norsk side er bygget paa hensynet til fiskerierne og specielt her da til vor klipfiskeksport. Jeg skal ikke udtale mig noget om det berettigede eller mindre berettigede i, at de hensyn der er taget - jeg mener: Om der muligens kan være taget for sterkt hensyn her; her har jo været dem, der har sagt det ogsaa. Men jeg mener, at hvis man nu vil tage hensyn til vor eksport, saa forekommer det mig - og det har ogsaa faaet sit udtryk i indstillingen -, at da faar man tage med ogsaa en anden af vore store eksportartikler, selv om den lige overfor dette enkelte land kan synes at være af mindre betydning. Jeg sigter da til træmassen. De tanker, som enkelte i komiteen eller ialfald jeg som ordfører har havt om dette punkt, har ikke faaet sit udtryk i indstillingen, idet det jo selvfølgelig er en ømtaalig materie, som her behandles. Det er omtalt der, men jeg skylder at oplyse, at om betydningen af dette spørgsmaal har der inden komiteen ikke været enstemmighed, saaledes at hvad der staar i komiteens indstilling om dette punkt, staar forsaavidt for ordførerens regning. Men der var enighed om hovedtingen inden komiteen, og det var, at man havde anseet det ønskeligt, om denne bestemmelse var opretholdt, den bestemmelse, der i 1896 blev indført, at man vil have satsen her traktatbunden. Hvad der imidlertid ikke er kommet frem direkte i indstillingen, men som man jo vil mellem linierne kunne læse sig til, er dog ikke forholdet her specielt ligeoverfor Portugal, men det er den virkning, en saadan bestemmelse kan tænkes at faa ved indgaaelse af en traktat med Spanien, hvor interesserne jo er betydelig større. Jeg skal i saa maade henvise til, hvad der er indtaget i komiteens indstilling. Imidlertid er heller ikke det efter min opfatning væsentligste punkt, men ligeoverfor Frankrige, det tredie vinland, stiller forholdene sig henseet til denne exportartikkel helt anderledes. Jeg vil faa tilføie, hvad der, saavidt jeg husker, ogsaa er anført i komiteens indstilling, at i Spanien har man traktatbunden sats. Min opfatning er nu kortelig den, at gaar man nu til at løse satsen for Portugals vedkommende, mener jeg, man ved

indgaaelse først og fremst af ny traktat eller ved tillægskonvention til traktaten med Spanien vil have vanskeligere for at opretholde nogen bestemmelse. Jeg troede, det laa naturligt for disse lande, at gaa sammen og de maa vel antages at have nogen interesse af at faa satsen løst, siden den nu her for Portugals vedkommende er løst. De vil da ogsaa i Spanien søge at faa satsen stillet i lighed med, hvad der nu er gjort i Portugal. Med Frankrige er der en mestbegunstigelsestraktat. Det er fremført i komiteen, og det kan jo være noget i den betragtning, at man jo der er garderet, forsaavidt der da ikke kan lægges høiere told paa norsk vare end paa anden vare. Men en saadan betragtning maa kunne gjøres gjældende ogsaa ligeoverfor en artikel som klipfisk. Hvis der overhovedet ligger nogen vejt paa, at vor eksport ikke altfor stærkt belastes i udlandet, maa det gjælde ligesaa vel træmasse som klipfisk, og af den første er jo vor eksport til Frankrige ganske betragtelig. Den er med runde tal af træmasse to trediedele af den hele import til Frankrige og af cellulose saavidt jeg erindrer vel ca 20 prct. Hvad der for mig har gjort sagen noget tvilsom, er just dette punkt, bortset fra disse mindre væsentlige ting, som jeg tidligere har berørt. Der indeholdes i forelægget intet om denne side af sagen, og jeg vil selvfølgelig ikke heller rette nogen kritik til departementet over, at saa ikke er gjort, fordi det er forhold, som det er indlysende er meget vanskelige at behandle. Men skulde dette, at man nu sagde: Nu har vi garderet vor klipfisk og banet os adgang til at faa en høiere vintold, skulde det medføre, at man da gav træmassen paa baaden og sagde: Det er ikke saa farligt, om de her vil tage repressalier; vi har reddet de to andre væsentlige ting - saa mener jeg, vi var lidet tjent med det. Den samlede indførsel er, saavidt jeg har kunnet faa rede paa, til Portugal af træmasse og cellulose tilsammen 5 210 000 kg, altsaa 5210 tons. Det er jo ikke noget betragteligt, men det er dog noget; det repræsenterer en ikke saa liden værdi. Men, som sagt, for ethvert af de to andre lande stiller forholdet sig helt anderledes. Jeg skal foreløbig indskrænke mig til disse bemærkninger og afventer de nærmere udtalelser specielt fra hr. statsministeren, og efter dem vil jeg da tage mit standpunkt til spørgsmaalets afgjørelse.

Statsminister Blehr: Det er en selvfølge, at ved enhver traktats afslutning maa der gjøres visse indrømmelser. Men jeg tror ikke, der ofte skal kunne fremlægges en traktat i en nationalforsamling, hvor indrømmelserne er saa ensidige som i nærværende tilfælde. Jeg maa derfor udtale min beklagelse over, at jeg ikke idag kan meddele, at den er fuldt færdig fra Portugals side, idet den er vedtaget af deputeretkammeret, men saavidt jeg har kunnet faa kundskab om i dette øieblik, er den endnu ikke behandlet i pairskammeret(!). De indrømmelser, som er gjort fra norsk side, er, forekommer det mig, meget smaa. Vi har med

hensyn til vor eksport opgivet de traktatbundne satser for endel varer, hvoraf vi omtrent intet eksporterer til Portugal, og de traktatbundne satser er for fleres vedkommende overensstemmende med den portugisiske ordinære toldtarif, og der er derfor ikke nogen udsigt til, eller det bliver ikke nogen umiddelbar følge af traktatens opsigelse, at satserne forhøies for disses vedkommende. Det gjælder for satsen for polerede søm, at den er i Portugal 150 reis, medens traktatsatsen er 100 reis. Men efter oplysninger fra Norges oplysningskontor for næringsveie har eksporten til Portugal dreiet sig om en kr. 500,00, altsaa en ren bagatel. Af de andre varer har eksporten ogsaa været ganske ubetydelig, og jeg skal nu komme over til det, som den ærede repræsentant navnlig fæstede sig ved, nemlig træmasse. Det har ikke været muligt at faa paalidelige oplysninger om Norges eksport til Portugal af træmasse; men efter statistiken skulde jo Norges samlede eksport være en 84 - 85 millioner kilo, og deraf har der gaaet 125 000 kilo til Portugal, altsaa en ren ubetydelighed forholdsvis. I den statistik, som er udarbejdet af sekretæren i den norske træmasseforening, opgives nogle ganske ubetydelige forsendelser til Portugal, og Portugal er ikke engang givet egen rubrik som en af de stater, hvortil der eksporteres. Portugal er altsaa fra foreningens side anset for at være et saa ubetydeligt land med hensyn til dette spørgsmål, at det ikke engang er taget med i tabellerne. Der er opført en hel del lande; der er opført Storbritannien og Irland, Frankrige, Belgien, Danmark, Holland, Det russiske rige o.s.v. Alle disse er opført med store forsendelser, og saa staar der under en note om, at i 1828 blev der sendt 50 tons tør træmasse til Portugal. Af konsulatberetningerne har vi kunnet udfinde, at Portugals samlede import af træmasse har udgjort henved 4 millioner kilo, og deraf skal omtrent det halve være kommet fra Norge og Sverige. Hvor meget der er kommet fra Norge, ved vi ikke; men under alle omstændigheder er det klart, at eksporten til Portugal er altfor liden til, at den kan som saadan tillægges nogen væsentlig betydning overfor et spørgsmål af den rækkevidde, som det foreliggende har. Der er sagt i propositionen, at man maa se i sammenhæng eksporten af klipfisk til Spanien og Portugal, og det har man fæstet sig ved i indstillingen, og udtalt, at naar man skal se i sammenhæng spørgsmaalet om eksport af klipfisk til Spanien og Portugal, saa bør man ogsaa se i sammenhæng eksporten af træmasse. Men der er jo stor forskjel paa de ting. Tingen er nemlig den, at eksporten af klipfisk til Spanien og til Portugal for en stor del gaar om hinanden, saaledes at statistiken hos os ikke kan oplyse om, hvad der gaar til Spanien, og hvad der gaar til Portugal. Varen forsendes, og saa er landsætningen afhængig af konjunkturerne, efter hvert som den kommer frem. Det kan derfor hænde, at fisk, som tænkes sendt til Spanien, gaar videre til Portugal o.s.v. Men derimod forholder det sig ikke saaledes med hensyn til træmasse, idet det er oplyst

af den bedste autoritet, som vi her kan have at holde os til, nemlig oplysningskontoret, at den sælges i fast regning til papirfabrikerne i Portugal. Jeg tror derfor det offer, vi yder paa det punkt, er forholdsvis ganske lidet, og dernæst vil jeg gjøre opmærksom paa, at tolden i den portugisiske toldtarif er den samme som traktatsatsen, hvad der jo skulde gjøre, at risikoen blev noget mindre. Nu, der kan siges: naar det ikke har saa stor betydning for Portugal, hvorfor har man saa gaaet ind paa dette? - Ja, det er jo saa. Men noget maatte jo ydes ogsaa fra norsk side, og noget maatte den portugisiske regering have at møde med i sin nationalforsamling, naar den skulde komme og forelægge en traktat af det indhold som denne traktats. Med hensyn til vor hovedartikel paa Portugal, altsaa klipfisk, har vi fastholdt baade den traktatbundne sats, 39 milreis, og desuden har vi mestbegunstigelsen, som gjør, at vi nyder godt af den russiske traktat, hvorefter vi har en told af 34 milreis. Det er en fordel, som altsaa Norge, men ikke alle andre lande, har i Portugal.

Jeg skal nu gaa over til Portugals export til os. Der er altsaa vin strøget som traktatbunden sats; men de har beholdt "kork, ubearbejdet", som den var - og saa "andre arbejder af kork". Derimod er frigjort den tidligere traktatbundne sats: "Propper uden beslag samt korksaaler". Det forholder sig, som komiteformanden antydede, at det er en misforstaaelse i indstillingen, at denne traktatsats er bibeholdt bunden; den er nu frigjort. Men jeg er enig i, hvad der staar i indstillingen, at den ikke spiller nogen væsentlig rolle; i statistiken staar importen opført med nul. Den er altsaa nu frigjort ligeoverfor Portugal, og den er ikke bunden ligeoverfor Spanien. - "Kogsalt, raat og raffineret", skal beholdes, som det er, frit, men vi vil jo heller ikke lægge told paa salt, som vi af andre grunde har forlangt toldfrihed for.

Saa kommer jeg til spørgsmaalet om vin. Det er jo saa, at forholdene efterhaanden har udviklet sig til et fuldstændigt misforhold. Medens vi lagde paa afgiften og tolden paa brændevin og malt, bibeholdt vi disse lave satser for vin, hvilket gjorde, at ikke kunde vi faa den fordel, som vi mente, vi skulde have af paalægget paa brændevin og malt, og heller ikke kunde vi opnaa, hvad vi havde haabet med hensyn til ædruelighed. Tvertimod - importen af vin vokste, importen af den slette laddevin, som ikke skaffer indtægt, men skaffer os en masse sociale ulemper, vokste saaledes, at vinimporten gik op fra 2 1/2 til 5 millioner liter. Dette var et misforhold, som man maatte gjøre, hvad man kunde, for at forandre. Saa forsøgte man at stanse laddevinen med strenge bestemmelser; men disse har fremkaldt uro og protester, navnlig fra Spaniens side, og vi stod for et aar siden saaledes med hensyn til importen fra Spanien, at den spanske udenrigsminister ligefrem truede med at opsigte traktaten, hvis vi fortsatte med tilbagevisning af stærke vine. Derfor mener jeg, at vi her har opnaaet ganske

betydelige ting, hvis dette nu kan vedtages af Portugal. Det er sandt, den umiddelbare følge af denne traktat vil kun være den, at grænsen for alkoholstyrken gaar ned fra 23 til 21 pct, og det har vistnok, som toldkomiteens formand nævnte, ikke nogen saa stor tilsyneladende betydning, fordi mængden af importen fra 21 til 23 pct ikke er betydelig. Men jeg tror nok, at nedsættelsen vil være noksaa nyttig; ti importørerne er da nødt til i regelen at holde sig lidt under grænsen, da de ellers kan risikere at komme over den og da faa varen fortoldet som brændevin, - saa at om det ikke kan tillægges afgjørende betydning, saa tror jeg nok, det vil være nyttigt og heldigt, at man har denne bestemmelse. Men den største betydning har naturligvis denne traktat, hvis man ligeoverfor Spanien kan opnaa lignende begunstigelse eller noget andet af samme art. Jeg vil dog sige, at jeg tror, det er overmaade heldigt, at man her har opnaaet frihed ligeoverfor mousserende vine; for det antager jeg, at der ikke er tvil om, at vi kan opnaa det samme overfor Spanien, og da vil man paa en letvindt og retfærdig maade faa adskillige penge ind i statskassen. Der er ingen mening i, at man lægger 7 øres told paa en flaske champagne. I Sverige er tolden kr. 1,50 for mousserende vin. - Ligesaa tror jeg, man kan gaa ud fra, at man kan faa større frihed ligeoverfor vin paa flasker; det er den dyrere vin, som bedst taaler den større beskatning. Men, som jeg nævnte, for en tid siden stod vi med Spaniens trusler ligeoverfor os. Vi var vanskelig stillet. Jeg tror, at faar vi gennemført denne traktat, saa staar vi paa et ganske andet sikkert grundlag, og da kan vi med haab gjøre forsøg paa at opnaa noget ligeoverfor Spanien. At faa fuld toldfrihed tror jeg ikke vi vil opnaa; men vi faar ialfald arbejde paa at faa en forhøielse af tolden. Og jeg vil nævne en ting, som jeg tror maatte være et reservestandpunkt, som ogsaa kunde være overmaade fordelagtigt for os. Da jeg gik i gang med at forberede brændevinsloven, følte jeg meget snart, at vi her havde baade et godt skatteobjekt og en retfærdig og nyttig foranstaltning, hvis man kunde lægge skat paa vinhandlere; derved vilde man kunne faa adskillige penge ind. Men saa stod vi ligeoverfor den spanske traktat, og spørgsmaalet var da, hvor langt man kunde gaa. Vi troede nok, navnlig hvis man lagde den samme beskatning paa alle handlende, at det kunde være i overensstemmelse med traktaten. Men at lægge paa en konsumptionsafgift paa en vis maade, nemlig lagt nogenlunde i forhold til konsumtionen, det troede vi vilde være tvilsomt, og under de omstændigheder kom vi til det resultat, at om vi vilde bruge denne fremgangsmaade, saa var stillingen dengang den, at vi kunde risikere, at Spanien opsagde traktaten. Jeg tror, at kan vi sikre os denne traktat med Portugal, saa staar vi ganske anderledes trygt ligeoverfor Spanien. Der mener jeg, at man har ogsaa en vei; om ikke med samme fordel for statskassen og samme effektivitet kan man dog ad den vei ramme begge de to store formaal, baade at fremme ædrueligheden og samtidig

skaffe penge ind i statskassen. Der er en ulempe ved den traktat, som her er sluttet, og den paapegede toldkomiteens formand. Det er den svaghed, at man er nødt til at holde samme toldsats for alle grader af vin under 21 pct. Det var noget, som jeg tidlig var opmærksom paa, og det hørte til Wedels instruktion, at han skulde gjøre, hvad han kunde for at opnaa forskjel i tolden for vin med forskjellig alkoholstyrke. Men min betragtning var væsentlig den, at jeg troede, det var lettere at faa traktat istand baade med Portugal og Spanien, hvis vi tilbød dem en meget lav told for de alkoholsvagere vine, og det troede jeg ogsaa at kunne slutte mig til af forhandlingerne om den første spanske traktat. Men det viste sig, efter hvad minister Wedel Jarlsberg har meddelt, at det ikke er af nogen interesse hverken for Portugal eller Spanien, og at Spanien utvilksomt vil være interesseret i at opretholde den samme bestemmelse her af hensyn til sine alkoholsterke sherryvine og andre sterke vine, og jeg altsaa har maattet bøie mig for den betragtning. Jeg tror ogsaa, man faar finde sig i denne ulempe, som det naturligtvis havde været bedst at undgaa. Man staar her naturligtvis og kan ikke afgive nogen dom om, hvordan det kan gaa; men man kan arbeide paa at naa dette maal, og jeg tror, man maa kunne naa fremover. Dette er et stort og betydningsfuldt skridt fremover, et skridt, som gjør, at vi har ryggen fri en tid fremover; thi vi behøver ikke nu at være bange for at forhandle om disse ting. Derfor kan jeg ikke indse andet, end at alle grunde taler her for at vedtage den foreliggende traktat. Det er, som jeg sagde, ganske ubetydelige, omtrent forsvindende indrømmelser, vi gjør fra vor side, og paa den anden side opgiver Portugal den største fordel, som det skulde have af traktaten, nemlig traktatbunden vintold.

Karset: Som man vil se af indstillingen, er der i komiteen enstemmighed om at ville anbefale den foreslaaede tillægskonvention til den portugisiske traktat, og efter den oplysning, som toldkomiteens formand og ordfører i sagen gav om, at udtalelserne i præmisserne for den væsentligste del staar for formandens egen regning, har jeg faa ord at tilføie. Jeg er nemlig ikke enig i alt, som er udtalt i indstillingens præmisser, specielt deler jeg ikke de sterke betænkeligheder, som der er kommet frem med hensyn til de indrømmelser, som vi efter tillægskonventionen skal gjøre ligeoverfor Portugal. Jeg kan ikke indse, at der er nogen fare derved, at vi indrømmer Portugal frie hænder med hensyn til den nu traktatbundne sats for træmasse; thi for det første er det et saa rent forsvindende kvantum, som udføres af den slags vare herfra til Portugal, og for det andet forstaar jeg tingen saaledes, at vi fremdeles forbeholder os mestbegunstigelse ogsaa med hensyn til træmasse. Det heder nemlig, at tarif A og B i traktaten ophæves, og de artikler, som der er nævnt, og som nu gives fri, skal overføres til tabel 1 og 2, og der finder man opregnet de

artikler, som skal nyde mestbegunstigelse; man har saaledes under enhver omstændighed ikke gaaet længere, end man til enhver tid vil være sikret den laveste toldsats, og dermed mener jeg, at man har opnaaet, hvad man med rimelighed bør forlange. Vi vil da med hensyn til træmasse staa i samme stilling her som ligeoverfor Frankrige, hvor man for tiden hellerikke har nogen bestemt maximaltsats. Den blev ophævet for længere tid tilbage, og vi har der nu kun mestbegunstigelse, og saavidt jeg forstaar, er det i de aller fleste tilfælde ikke noget mere vi opnaar end mestbegunstigelse. Som regel er det saa, at de indrømmelser, som vi for temmelig dyre ofre opnaar ved disse handelstraktater, de tilkjøber vi ogsaa samtidig vore konkurrenter, idet de ved sine mestbegunstigelsestraktater er sikret at faa sine konkurrerende varer ind for laveste toldsats. Jeg kan derfor ikke være med paa de betæneligheder, som er gjort gjældende i komiteens indstilling angaaende de indrømmelser, som det nu er meningen at gjøre overfor Portugal. Jeg mener, at den omstændighed, at vi til gjengjæld har faaet frie hænder over vintolden, er af saa stor betydning, at det er rene bagateller, som vi her indrømmer portugiserne, mod hvad vi opnaar. Naar man tænker over, at disse traktater paa grund af den lave vintold, som vi har bundet os til, har ført til, at vi i løbet af de 8 sidste aar har sendt ud af landet ca. 40 millioner kroner for vin og at staten har opnaaet en ganske ubetydelig told af denne artikel, saa gaar det ikke an at sige, at det er smaatterier, som er opnaaet ved denne tillægskonvention. Men det skal medgives, at disse indrømmelser vil faa liden praktisk betydning, saalænge vi ikke ogsaa faar frie hænder overfor Spanien, og jeg mener derfor, at regjeringen bør anstrenge sig mest muligt for ogsaa der at kunne opnaa mest mulig indrømmelser med hensyn til vintolden. Det er ganske vist at forudse, at man der vil stødde paa større vanskeligheder, end man har haft overfor Portugal, for det ligger nær at tro, at portugiserne kanske netop har trøstet sig med, at Spanien med sin alkoholsvagere vin nok vil passe paa at holde igjen. Jeg er derfor enig med toldkomiteens formand deri, at der ligger kanske en liden fare i, at man har maatte binde sig til at beholde en og samme toldsats for al vin op til 21 pct alkoholstyrke. Derved vil stillingen være den, at spanierne til enhver tid maa faa forholdsvis strengere fortoldning paa sin svagere vin end portugiserne paa sin sterkere; men alligevel kan det være, at selv om man havde en saadan indrømmelse, at man kunde dele toldsatsen, er det kanske tvilsomt, om det kan lade sig gjøre i praksis. Det er meget muligt, at de praktiske vanskeligheder vil være saa store, at man alligevel vil være henvist til at beholde en og samme toldsats. Jeg kjender ikke til, at man deler toldsatsen i andre lande; i hvert fald har man i Sverige en og samme toldsats paa alle vine op til 25 pct styrke.

Toldkomiteens formand talte noget om repressalier. Jeg forstaar ikke, hvordan der skulde blive spørsmaal om represalier i dette tilfælde; der kan i hvert fald ikke blive spørsmaal om det, før man staar overfor den eventualitet at skulde forhøie vintolden. Med hensyn til korkarbejder har jeg den samme opfatning om tillægskonventionen som den, der nu er fremholdt af statsministeren, og hvis altsaa til næste aar denne tillægskonvention bliver godkjendt vil der da være adgang til at opføre almindelig kork under den nuværende toldsats, 13 øre pr.. kg.

Hans Hansen: Jeg skal først faa lov at gjøre nogle ganske korte bemærkninger til min kollega i komiteen hr. Karset. Naar han taler om, at han ikke kan dele de store betæneligheder, som er fremført i komiteens indstilling, maa det bero paa nogen misforstaaelse. Den korte tid, vi havde til raadighed, har gjort, at jeg som ordfører i komiteen - jeg vil faa lov at meddele det her, for at der ikke skal raade nogen misforstaaelse - kun havde anledning til at forelægge udkast til indstilling, der i hovedpunkterne blev befulgt. De store betæneligheder, som hr. Karset taler om, som er fremkomne i indstillingen, de foreligger ikke i anden form end som refererende. Jeg har paavist, hvordan den trafik, jeg specielt har fæstet mig ved, træmasseeksporten, staar her tillands, og forsaavidt kan jeg være enig med hr. Karset, at disse tal er betænelige, at de maner til forsigtighed. De er saavidt store, at jeg er enig i, det kan medføre betæneligheder at gaa med paa traktaten; men der er som nævnt ingen egentlig betænelighed udtalt i komiteens indstilling andet end den, jeg for min part personlig har fremholdt.

Hr. Karset mente, at det meste, vi kunde opnaa, er mestbegunstigelse og heftede sig ved, at der nu er ofret millioner af statskassen paa grund af den lave vintold. Ja, angaaende den lave vintold er alle enige, hele komiteen staar enig om den ting, at vor vintold er for lav; men hvad der har gjort det, er jo ikke træmassen men klipfisken, det er et offer paa det alter, som derigjennem er ydet. Nu er spørgsmaalet: Er man nu, idet man opnaar en fordel ved at faa adgang til en forhøiet toldsats paa vin, er man sikker paa, at man ikke da kommer til at ramme en anden af vore store eksportartikler? Hr. Karset kom noget ind paa Frankrige og udtalte, at der er ikke tale om at tage repressalier, forinden man staar overfor den ting at forandre vintolden. Men der er da saavidt alvor i denne tillægskonvention, at den tydelige hensigt med den, hvad man vil opnaa, er at bane sig adgang til at faa vintolden forhøiet. Det er med andre ord de forberedende skridt, man nu gjør, og man maa da virkelig se lidt længere her end til Portugal, og jeg vil ogsaa sige lidt længere end til Spanien, man maa tage med det tredie vinland, Frankrige, naar man her vil danne sig en mening om, hvordan dette i virkeligheden, i praksis, vil komme til at arte sig.

Det spørgsmaal, som jeg gjennem mit første foredrag tillod mig at pointere henvendt til hr. statsministeren, paa det har jeg intet egentligt svar faaet, og det er det, jeg fremdeles lægger hovedvægten paa. Statsministeren udtalte, at disse opgaver, der foreligger fra Portugal, ikke er paalidelige. Ja, det er saa, de er ikke paalidelige; men det tør vel ansees sikkert at det forhold fra saavidt jeg husker slutten af ottiaarene, der blev berørt da spørgsmaalet i 1896 var oppe, ikke væsentlig har forandret sig, og med runde tal opgik da den virkelige import til Portugal til det 3-4 dobbelte af, hvad der i den norske handelsstatistik staar opført. Naar statsministeren saavidt jeg hørte nævnte 83 millioner kilo træmasse, saa var det en fejl. Vor hele eksportmængde af træmasse andrages til noget helt andet; jeg tror de tal som desangaaende staar i indstillingen er korrekte, de er hentet fra den norske handelsstatistik og jeg henviser hertil. Men uagtet dette - og det er der jeg ikke kan finde den egentlige sammenhæng, det er det, som ikke for mig staar klart - naar nu denne import af træmasse ikke har nogen betydning for Portugal, som den jo maa antages ikke at have, naar det kvantum, der indføres, er saa forsvindende, hvorfor afviger man da fra den opfatning, man havde i 1896, da der baade af regjeringen og af stortingskomiteen blev udtalt, at man troede at have opnaaet en ikke ringe fordel ved at faa satsen for træmasse traktatbundet. Og jeg finder saa meget mindre god sammenhæng i dette som statsministeren udtaler, at noget maatte der ydes, man fik ikke dette for ingenting, der maatte ydes et offer, og dette offer skulde da være træmasse. Men da er det mig ikke helt forstaaeligt, hvordan det kan kaldes noget offer, hvis det hele reducerer sig til 100 000 kg eller vel det.

Statsministeren udtalte, at han antog det ikke vilde være vanskeligt at faa forholdet ligeoverfor de mousserende vine ordnet med Spanien. Nei, jeg har den samme opfatning, og det af den grund, at der importeres mig bekjendt ikke mousserende vine fra Spanien heller. Det samme er tilfældet der som for Portugals vedkommende, saa jeg tror nok det forhold vil kunne ordnes. Ligeledes udtalte statsministeren, at de svagere vine ingen interesse havde for Spanien og Portugal. Nei, det er saa, men deri ligger netop efter min opfatning faren, det er det som vanskeliggjør det hele forhold.

Hr. Karset mente, at det meste som kunde opnaaes var mestbegunstigelse. Det er antydnet i indstillingen, og jeg vil paany, som jeg gjorde i mit første foredrag, fremholde det her: Hvis denne sats for træmasse nu frigjøres for Portugals vedkommende, er det ikke rimeligt, at det næste skridt vil være, at den bliver frigjort for Spaniens vedkommende, hvor vore interesser allerede direkte er af en ganske anden beskaffenhed idet vor eksport did dreier sig omkring 8000 tons. Mestbegunstigelse skulde være det meste, der kunde opnaaes, og saavidt jeg oppfattet hr. Karset, mente han, at naar turen kommer til Frankrige, saa

vil man være fornøiet med det. Det er der, jeg tror vanskelighederne vil komme til at melde sig. Frankrige er det land, der i første række vil komme til at rammes af et paalæg af vintolden baade i sin almindelighed og specielt ligeoverfor mousserende vine. Jeg er ganske enig med statsministeren og med hr. Karset i, at man bør faa tolden paa disse vine op; men naar der tales om, at man for at opnaa dette ligeoverfor Spanien og Portugal, nu her maa gjøre indrømmelser eller, som det siges, ofre, hvorledes vil det ikke da stille sig, naar turen kommer til Frankrige, med den svagere vin og hvor vi har interesser af en ganske anden størrelse, ganske betydelig store interesser? Det er jo for millioner af kroner vi exporterer af træmasse did. Nu trøster hr. Karset sig til, at naar man havde mestbegunstigelse, saa var man ikke saa værst stillet endda.

Men der kommer en ting til, som ikke er berørt i forelægget, men som jeg mener har sin betydning: Under traktatforhandlingerne i 90aarene netop med hensyn til træmasse og forholdet til Portugal, anførtes nemlig, at der i nærheden af Oporto var anlagt en træmassefabrik, som sagdes at have gode chanser. - Jeg har i den korte tid, det har staaet til raadighed her, ikke været istand til at indhente oplysninger om denne sag, saa nøiagtige og indgaaende, som det kunde være ønskeligt. For Spaniens vedkommende er jeg saaledes ubekjendt med, hvorvidt der i det hele taget forefindes nogen fabrikation eller ikke, men i Frankrige forefindes der. Jeg har ikke opgaverne saa paalidelige, at jeg her vil have nævnt dem for derigjennem at angive bestemt, hvilke kvanta det her gjælder; men efter hvad der er mig opgivet, og efter hvad jeg har grund til at antage er rigtigt, dreier produktionen af træmasse og cellulose, for hver af disse artikler sig omkring 60 000 tons aarlig; altsaa skulde det være tilsammen 120 000 tons. Med Hensyn til hvorvidt dette tal er aldeles rigtigt, tager jeg, som sagt, alt muligt forbehold; men det viser ialfald, at det her dreier sig om en ganske betydelig indenlandsk produktion, og hvor kommer vi da hen, om vi har en mestbegunstigelsessats? Det vil jo da lidet eller intet hjælpe, og det er paa den side af sagen, jeg lægger den aller væsentligste vægt. Disse fabriker er anlagte af meget kapitalsterke folk, efter hvad der er mig meddelt, det er kapitalsterke firmaer, men de arbejder under vanskelige forhold under den bestaaende konkurrence med specielt Norge og Sverige.

Nu staar det for mig saadan, at naar nu turen kommer til Frankrige - det land, der som jeg mener sterkest berøres af et paalæg i vor vintold -, vil der blive sagt: Javel, vi har ikke noget imod det, I faar sætte vintolden, som I vil; men vi vil da have fuldt frie hænder over vor træmasse og cellulose. Det spørgsmaal mener jeg kan blive aktuelt, og da mener jeg, det kunde være en fare ved at nøie sig med en mestbegunstigelsestraktat. I betragtning af den rolle disse artikler spiller for vort land og henseet til vor export til Frankrige, kan det blive af

aller største betydning og ligesaa nødvendig, at ligesom vi nu overfor Portugal og Spanien har artiklen klipfisk traktatbunden, maa vi søge at faa ogsaa denne anden sats traktatbunden.

Jeg vil tillade mig at forespørge -, jeg savnede egentlig oplysninger om statsministerens opfatning af det spørgsmaal, som jeg troede allerede i mit første foredrag at have fremholdt som det, hvorpaa jeg mente, der maatte lægges den aller største vægt - jeg vil spørge, om ikke dette, at man her gaar ind paa denne frigivelse af træmassesatsen, kan komme til at faa indflydelse paa fremtidige traktater med Spanien, hvor der jo nu saavidt jeg ved underhandles om en traktat, og om det ikke kan antages ogsaa at ville faa indflydelse overfor forholdet til Frankrige; med andre ord, om det kan antages, at en frigjørelse her ikke vil medføre følger for Spaniens og eventuelt for Frankriges vedkommende med hensyn til toldsatser. - Jeg vil sluttelig om korketolden, siden den er berørt, faa lov til at forhøre hos statsministeren, om det ikke er saa, at man i hvert fald er bunden til den nuværende sats i tarifen, 13 øres satsen, om ikke det er at opfatte saadan? - Den sats vil ialfald ikke kunne monne noget, den er 13 øre pr.. kg.

Statsminister Blehr: Hvorfor jeg glemte at imødegaa - for det var min mening at svare derpaa - den betragtningsmaade, som toldkomiteens formand kom med, tror jeg var, fordi jeg igrunnen ikke kan forstaa at de betragtninger kan gøres gjældende. Derfor glemte jeg den under mit svar. Jeg forstaa ikke det ræsonnement, at fordi man maa opgive en traktatbunden sats, som ikke har nogen væsentlig interesse for os, ligeoverfor Portugal, derfor skulde vi føres til at opgive den samme sats overfor et land, hvor det har interesse for os. Naar man slutter en traktat, spørger man: Hvad er den største interesse, og hvad er den mindre interesse, og da byder man det, som ikke har interesse. Altsaa ligeoverfor Portugal, hvor dette spørgsmaal spiller en ganske underordnet rolle, der ofrer man det, men overfor et land, hvor det spiller en stor rolle, der ofrer man det ikke. Dernæst var, saavidt jeg forstod, repræsentantens hele betragtning bygget paa den opfatning, at vi har tariftraktat med Frankrige; men det har vi jo ikke. Frankrige har i enhver henseende fuld frihed til at forhøie sine satser, og om vi har denne sats traktatbunden med Portugal, saa hjælper ikke det det allerringeste ligeoverfor Frankrige. Jeg kunde forstaa det, om komiteformanden havde sagt, at han ikke ønskede vintolden forhøiet, fordi dette skulde indebære en fare ligeoverfor Frankrige; men det at man opgiver en traktatbunden sats paa træmasse og cellulose, det har ingensomhelst betydning ligeoverfor Frankrige. Hvis komiteens ærede formand havde debateret og argumenteret saaledes, at han ikke vilde være med paa at forhøie tolden paa vin, thi det kan føre til, at Frankrige tager repressalier, saa skulde jeg fremkomme

med min besvarelse til det; thi det er det eneste argument, jeg forstaaer tanken i -; men jeg kan ikke forstaa tanken i den ting, at Frankrige skulde ville forhøie tolden paa træmasse, fordi Portugal staar fri. Deri er der ingen sammenhæng. Med hensyn til det at forhøie tolden paa vin, saa er det en ting, som vi kommer til at behandle senere. Naar vi ikke har tariftraktat med Frankrige, saa kan Frankrige i alle mulige dele ordne sine toldsatser uden hensyn til os, og fordi om vi forhøier tolden paa vin, der er uforholdsmæssig lav - formodentlig har man ikke en saa lav vintold noget andet sted - saa indser jeg ikke, at der er nogen grund til, at Frankrige skulde forhøie tolden paa nogen af de varer, som vi exporterer til Frankrige. Det kan ikke nytte at staa og debattere Frankrige, den franske Traktat, naar vi holder paa med den portugisiske; der er ingen sammenhæng mellem de dele. Vi har en told af 11 øre pr.. kilogram. Sverige har en told af 50 øre for vin paa fad, 80 øre for vin paa flasker og kr. 1,50 for musserende vine. Sverige er ved siden af os et af de største exporterende lande af træmasse og cellulose. Hvorfor skulde nu Frankrige hævne sig paa os, fordi om vi forhøier vor uhyre lave vintold og stiller den i et rimeligere forhold til de beskatningsregler, som vi har i det hele, navnlig ligeoverfor kognac og brændevin, hvoraf vi faar en hel del fra Frankrige?

Som det vil fremgaa af den forelagte proposition til lov om handel med spirituøse drikke, der er blevet behandlet af komiteen, men ikke af Stortinget, har Frankrige fremkommet med endel klager. Det har klaget over vor behandling af brændevin og sagt, at det var i strid med traktaten, at vi nægtede optagelse af bestillinger paa mindre end det almindelige kvantum, som man her i Norge har lov til at sælge. Derom har der været ført en lang noteveksling. For at være hensynsfuld ligeoverfor Frankrige tog jeg ikke dens afslutning ind i propositionen; men siden nu den ærede repræsentant taler om Frankrige og tror, at der er en saadan fare der, saa vil jeg gjøre opmærksom paa, at det sluttede med, at Frankrige lovede os, at det ikke skulde gjøre reklamationer i denne henseende. Det sagde: Vi har retten paa vor side; Norge har her egentlig gjort brud paa traktaten, vi kan ikke frafalde vor traktatmæssige ret; men vi lover ikke at gjøre reklamationer. I ly af dette løfte har vi kunnet komme med bestemmelsen i den nye brændevindslov. Der, hvor Frankrige troede, at det havde ret, der gav det sig i forhandlingerne; hvorfor skulde det da komme med en saa urimelig paastand som, at det vilde forhøie visse satser ligeoverfor Norge og altsaa nægte os den almindelige mestbegunstigelse, fordi om vi, som man i andre lande gjør, i rimelig grad beskattede vin? Det forstaaer jeg ikke. Men jeg siger, at under alle omstændigheder er dette en sag, som faar debatteres, naar den tid kommer. Hvad der foreligger her ligeoverfor

Portugal, har ingen interesse med hensyn til den sats, som vi altsaa foreslaar skal blive fri for traktatbaand.

Karset: De betæneligheder, som er fremholdte ligeoverfor den foreslaaede tillægskonvention, vil man se i indstillingens præmisser paa side 390 og 391. Jeg for mit vedkommende kan ikke dele de betæneligheder. Komiteens formand udtalte, at det ikke gik an her blot at se paa Portugal; thi en frigjørelse af toldsatsen paa træmasse der vilde, mente han, uvægerlig ogsaa føre til en lignende frigivelse af toldsatserne for træmasse i Spanien. Jeg vil dertil kun bemærke, at vi kjender intet til, hvilke indrømmelser det er regjeringens tanke at gaa med paa ligeoverfor Spanien; jeg kjender ialfald ikke til det. Det spørgsmaal foreligger ikke her, og jeg tror heller ikke, det er rigtigt at diskutere den ting paa forhaand. - Saa var det heller ikke nok, at man saa paa vor import til Portugal og Spanien, - vi maatte ogsaa have for øie det tredje land, nemlig Frankrige, som er det land, der i første række vil rammes af en forhøiet vintold, udtalte formanden i komiteen. Det forekommer mig her, at formandens betæneligheder er paa vei til at vende sig mere mod en forhøielse af vintolden end virkelig at gjælde disse forholdsvis ubetydelige indrømmelser, som det er foreslaaet, at vi skal gaa med paa overfor Portugal, og jeg maa med statsministeren sige, at har man betæneligheder overfor den ting at gaa til en forhøielse af vintolden, naar vi faar frie hænder, ja, da er det ganske vist det sikreste at se til at beholde de traktater, vi har, uforandret. Men jeg er af en modsat opfatning. Jeg mener, man først og fremst nu faar tage sigte paa at søge at komme bort fra de traktater, som binder os i den udstrækning, som tilfældet er, med den lave vintold, og det har man opnaaet nu overfor Portugal. Kan man opnaa det samme, om ikke i fuldt saa stor udstrækning overfor Spanien, saa vil dermed meget være vundet, ikke bare overfor statskassen i fiskal henseende, men ogsaa overfor ædruelighedssagen. Derom maa alle være enige. Derfor tror jeg heller ikke, der er nogen grund til at nære eller udtale saa sterke betæneligheder overfor den tillægskonvention, som her er bragt i forslag.

Formanden talte endvidere om, at der var liden eller ialfald ikke tilstrækkelig betryggelse i at have mestbegunstigelsestraktater; men da vil jeg bemærke, at med Frankrige, hvortil vi indfører betydelig større kvantiteter af træmasse end til Spanien og Portugal tilsammen, har vi ikke andet end en mestbegunstigelsestraktat. Toldsatsen var tidligere bundet efter traktaten af 1882; men den blev ophævet ved konventionen af 13de januar 1892. Siden den tid har vi kun havt mestbegunstigelsestraktat med Frankrige, og jeg kjender ikke til, at vor import(!) af træmasse derhen er gaaet ned af den grund. Og naar vi er sikret mestbegunstigelse der, saa vil i hvert fald Frankrige ikke kunne gribe til repressalier overfor vor træmasse,

saalænge vi har den traktat. De maa i hvert fald gaa til det skridt at opsiges hele traktaten, og det tror jeg ikke, man vil risikere.

Hans Hansen: Der blev af statsministeren udtalt, at saadan kunde man debattere, hvis man var mod en forhøielse af vintolden. Statsministeren indskrænkede sig til at udtale dette; men repræsentanten hr. Karset gik noget videre. Han fik det indtryk, at jeg debatterede paa det grundlag, at jeg var mod vintolden. Om statsministeren havde villet sige noget saadant til mig, saa havde jeg ikke skullet sige saa meget paa det, for jeg har ikke havt den ære egentlig at udveksle noget videre meninger med statsministeren om det spørgsmaal; men med min kollega hr. Karset har jeg da drøftet det spørgsmaal saa indgaaende som jeg tror, det forhaands kan gøres, og til overflod skal jeg da minde om, at jeg efter konference specielt med hr. Karset i april 1901 rettede en henvendelse til finansdepartementets chef om - det er ogsaa berørt i komiteens indstilling - at man vilde søge at faa dette forhold rettet; og jeg skulde da vel tro, at særlig min kollega vilde regne mig for en mand, der staar til troende, og at jeg ikke stod her og forfegtede en mening, jeg i virkeligheden ikke havde. Jeg tror ikke, der med nogen grund skal bringes ind et saadant moment her i debatten, og jeg tror, det ikke burde have været gjort heller. Jeg har anseet mig forpligtet til at fremføre de betæneligheder, der kan være forbundet med at gaa til at frigive satsen træmasse. Jeg har næret de betæneligheder og anseet dem for at være af saavidt betydning, at jeg ialfald her i Stortinget, naar jeg sad inde med dem, ansaa mig forpligtet til at fremholde min mening. Jeg kan ikke sige, at jeg gennem de udtalelser, der er fremkommet her fra statsministeren og fra komited medlemmet hr. Karset, i saa maade er blevet fuldt beroliget. Selve det spørgsmaal, som jeg har tilladt mig at opstille, har jeg ikke faaet besvaret paa en saadan maade, at jeg vil kalde det tilfredsstillende; men det er formentlig den "diplomatiske" form, som gives for den slags besvarelser, og jeg faar da være nøisom og tage tiltakke med den. Jeg gaar da ud fra, at statsministeren er af den opfatning, at om man nu frigiver denne sats overfor Portugal, saa vil det ikke medføre nogen følge for den traktat med det land, der ligger nærmest dette land, - den spanske -, og heller ikke eventuelt overfor forholdet til Frankrige. Saa har jeg opfattet statsministerens udtalelse, og er den opfatning rigtig, saa vil jeg for mit vedkommende ingen indvending, ingen ophævelse gjøre, men stemme for tillægskonventionen.

H. Jacobsen: Det siger sig selv, at forhandlinger angaaende forandringer i traktater er meget vanskelige, og specielt tror jeg, det gjælder denne sag. Paa den ene side staar jo spørgsmaalet om et stort tab for statskassen paa indførsel af vin og paa den anden side staar jo hensynet

til den vestlandske fisk. Jeg for mit vedkommende maa sige, at jeg har den opfatning, at departementet her har været meget heldigt. Det har ialfald kommet et skridt fremover paa det, som man i mange aar har arbeidet paa. Vistnok er det saa, at denne nedgang fra 23 pct til 21 pct ikke har nogen synderlig betydning; men det, som er det største ved det, er jo det, at hvis det lykkes at faa istand en traktat med Spanien, saa vil man jo efter dette kunne have fuld raadighed over toldsatsene paa vin. Jeg gaar ud fra, at departementet fortsætter med sine forhandlinger, at det ogsaa indleder spørgsmaalet med Frankrige og specielt med Spanien; og kunde man der faa en lignende løsning som denne, saa tror jeg, man bør være særdeles tilfreds.

Jeg har med repræsentanten fra Drammen været i tvil om, hvorvidt ikke dette her var et lidt farligt punkt ligeoverfor træmassen; for man maa jo heller ikke glemme, at det er en betydelig exportartikel fra vort land; men efter de oplysninger, som statsministeren nu har givet - man maa gaa ud fra, at de er rigtige - skulde det ikke have nogen synderlig større betydning. Der er imidlertid noget, jeg har tænkt paa i mange aar, og som jeg vil faa lov til at nævne nu. Hvis nemlig forhandlingerne med Spanien skulde strande, og man trods det, man nu har opnaaet med Portugal, ikke skulde kunne komme til at faa raadighed over vintolden, da er det et spørgsmaal, mener jeg, af den største betydning, om man ikke skulde tænke paa exportpræmier, ligeoverfor fisk. Dette med Exportpræmier er ukjendt i vort land; men det er ikke ukjendt i andre lande. Jeg tror ikke, det gaar an i længden at opretholde de forhold, som vi nu har med vintolden. Vi taber jo aarligaars saa store summer, at der kunde være spørgsmaal, om man ikke paa en eller anden maade som vederlag for frigjørelsen af tolden kunde give fiskenæringen en exportpræmie. Jeg mener, at det er et spørgsmaal af den største betydning, som man bør tage under overveielse, hvis forhandlingerne med Spanien skulde strande. Jeg vil henstille til statsministeren at tage det spørgsmaal under overveielse under sine fremtidige forhandlinger angaaende denne sag. Det maatte nemlig kunne lade sig gjøre, naar man faar rede paa, hvor meget fisk der exporteres, og hvad i tilfælde den høiere told i de lande, som modtager vor fisk, vilde andrage til at aabne adgang til at give denne næringsgren et vederlag i form af exportpræmie. Det er lidet sandsynligt, at toldforhøielsen, der delvis skulle dækkes ved exportpræmie, blir saa stor som den fordel landet faar ved at faa fuld raadighed over vintolden.

Statsminister Blehr: Jeg troede nok, at jeg havde givet tilstrækkelige oplysninger; men jeg skal give dem i en lidt mere koncentreret form. Det er en selvfølge, at man er fuldt opmærksom paa betydningen af det spanske marked for træmasse, og jeg kan oplyse, at jeg idag har modtaget en længere skrivelse fra minister Wedel-Jarlsberg, hvori

han netop betoner, at det spanske marked kan komme til at faa stor betydning for denne artikel. Naar jeg siger dette nu her, saa er det, fordi vi jo holder møde for lukkede døre, og fordi jeg forudsætter, at forhandlingerne her ikke bliver trykt og ikke offentliggjort senere heller, som undertiden sker; jeg forudsætter, at de her givne oplysninger ikke kommer udenfor Stortingets vægge.

Nergaard: Jeg har fra skogbrugsinteresseret hold modtaget flere anmodninger om at være opmærksom paa dette forhold, at man kjøber en i sig selv høist ønskelig fordel ved et offer paa skognæringens omraade. Jeg vil imidlertid stemme for indstillingen. Jeg gjør det, først fordi jeg mener, at dette offer i nærværende tilfælde er høist ubetydeligt, idet det portugisiske marked er saa lidet. Vistnok har vor export paa Portugal af træmasse i det sidste aar taget et betydeligt opsving - det er i komiteens indstilling her anført, at exporten i 1901, var 115 tons, men der skal nu i det sidste kvartal alene være udført mindst lige saa meget. Imidlertid vil under ingen omstændighed dette marked faa nævneværdig betydning for vor træmasseexport. Det var den ene grund. Dernæst stemmer jeg for indstillingen nærmest foranlediget ved statsministerens sidste bemærkning. Jeg maa forstaa den slig, at naar der siden bliver tale om at opnaa den samme fordel overfor Spanien som nu overfor Portugal, nemlig anledning til at forhøje vintolden, da vil denne fordel ikke blive kjøbt ved en indrømmelse, som udelukkende sker paa bekostning af skognæringen. Overfor Spanien bliver jo forholdet et andet end overfor Portugal, da Spanien jo afgiver et anderledes betydeligt marked for vor træmasse. Jeg har imidlertid som sagt opfattet statsministeren derhen, at der ikke vil blive tale om, at byde Spanien de samme indrømmelser fra vor side. Det er vistnok saa, at forhandlingerne med Spanien ikke foreligger nu og har ingenting med denne sag at bestille; men det ligger noksaa nær ved denne anledning at tænke paa Spanien, da forholdene der og i Portugal jo er saa lige. Efter statsministerens sidste udtalelser er det kanske overflødig; men jeg skulde alligevel være taknemmelig, om han direkte vilde bekræfte, at jeg har opfattet ham rigtigt.

Blydt: Jeg har i anledning af denne tillægstraktat henvendt mig til de bergenske autoriteter paa fiskeexportens omraade med anmodning om en udtalelse, da disse jo repræsenterer den betydeligste part i denne sag fra norsk side. De udtalelser, jeg derom har faaet, gaar ud paa, at saavidt de kan se, er der intet i veien for at bifalde det, som her foreligger som indstilling fra komiteen. Der er imidlertid en ting, som de har gjort opmærksom paa, og som de haabede kunde ændres; men det kan altsaa nu ikke ske. Det er med hensyn til artikkelen saltet rogn, der er en stor exportartikel. Den vil efter den portugisiske toldtarif fremdeles blive at toldbehandle

efter en sats af 10 reis pr.. kilogram eller kr. 10,00 pr.. tønne, medens man burde have forsøgt at faa den fortoldet efter no 350, nemlig med kr. 5,00 pr.. tønne. Fortiden spiller denne artikkel en meget liden rolle ligeoverfor Portugal; men vi ser, at rognexporten i en ganske betydelig udstrækning trækker sig til de sydligere lande mod tidligere til Frankrige, saa det kanske for de kommende aar kan komme til at faa en ikke saa liden betydning. Dette er ialfald de eneste bemærkninger ved det foreliggende forslag, som man der har havt at gjøre efter en foreløbig gennemgaaelse af Sagen.

Komiteen havde indstillet:

1. Stortinget meddeler sin godkjendelse af den under 11te april d.a. afsluttede tillægskonvention til handels- og sjøfartstraktaten mellem Norge og Portugal af 31te december 1895.

2. Stortinget samtykker i, at der med den portugisiske regjering indgaaes aftale - overensstemmende med den i april og mai d.a. i den anledning førte noteveksling (indtaget i st.prp. nr. 84) - om en saadan anvendelse af bestemmelsen om 21 graders alkoholgrænse i forannævnte konvention, at af hensyn til mulige uligheder i maaleapparaterne et spillerum af nogle tiendedele af en grad indrømmes.

Votering:

Komiteens indstilling bifaldtes enstemmeig.

Præsidenten: De her førte forhandlinger bør efter sin natur ikke offentliggjøres.
